

Pest-budai plasztika

Irla : Dömötör István

A Rókus előtt, a Rákoczi-ut nyargaló és zakatoló forgatagában áll egy szobor, magasan, meghajtott fejjel, imádkozásra kulcsolt kézzel. A talapzatán bearanyozott évszám árulja el a korát: 1866.

Amikor ez a szám még friss volt rajta, a szobor kikerült a műhelyből s kegyes ünneppel leleplezték, egészen más világ terült el körülötte: a pesti kültelek szélső világa, ahol nappal békés kispolgárok beszélgettek a kapuban, de este gyanus árnyak tették kétségessé a közbiztonságot, akár ma a Hajcsár-ut detektív-hangulatban uszó vidékén. A szobor áll, ugyanúgy, mint 1866-ban, mi mindent, mennyi változást kellett azonban megélnie az időkeréken elröppent évtizedek alatt! Szomszédságában csak a kis kápolna maradt meg, a belőle kihangzó esti harangszó s a nagy kórház kifelé néma, kaszárnyaszerű frontja. Környékén, ahol egykor földszintes házak váltakoztak szabad mezőségekkel, 100—200 méteres körön belül a nagyvárosiasság elűtő s mégis annyira összetartozó intézményeként van együtt színház, fürdő, áruház, gyógyszer-tár, kávéház, az utvonal, amelyen egykor port vertek fel a kőbányai tejeskocsik, széles boulevarddá, egy új város amerikai ritmussal lüktető főerévé alakult. Ebben a megváltozott, kavargó életzajban mint valami idegen erdőbe tévedt vándor áll talapzatán Mária Immaculata, a kőszobor, amely háttérben a Rókus vonalával biedermeier-csendéletként rajzolódik a Rákoczi-ut nyugtalan, rapszodikus kép hatásába s amely a feljegyzés szerint eredetileg Eger számára készült, szakállasfalvi Lengyel Miklós püspök ajándékozta Pestnek.

A köztereken és házakon helyet foglaló plasztikának még régebbi nyomait keresve Pesten: nagyon kevés, az, ami a múlt század első fele s a XVIII. század vége címén elkönnyvelhető. E szobrászati emlékek közt mindenesetre legjobban ismert, határozott népszerűségre szert tett